

ἀπὸ τὸν τρίτον παῦ ἔλαθον ἀπὸ τὰς ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Εὐρόπην παίσου κ. Μελάχιον παρόντας, διότι ἐτόλμησαν ὅπαδοι τινες τοῦ Συντετού νὰ ζητώκριψαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Δὲν πειράζει! Χάριν τοῦ κ. Μελάχιον παρασταθμένη και εἰς ἐν ζεῦγος ώριμων ισπανικῶν ὄφθαλμῶν χώρα τῶν Ζουλού!

Τὴν περιεργένην νύκτα ἐλαθε χώραν ἔγκλημα ἐκ τῶν ἀσυνθίων. Ο διημαράς ζωέμπορος Χασάναγας εὑρέθη σήμερον τὸ πρωὶ φονευμένος κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀκροπόλεως ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ τοῦ Τούρκου. Τὸ πτῶμα φέρει ἐπτά μαχαιρίες. Ἐπ' αὐτοῦ εὑρέθησαν τέσσαρες λίραι, και ἐν μικροσκοπικὸν σῶμα Κοράκου, τὸ ὅποῖον ἔφερε κορμασμένον ὡς φυλαχτόν.

Τὸ πτῶμα μέχρι τῆς δεκάτης πρωΐνης ὥρας ἦτο κατατεθειμένον ἐν τῷ τετάρτῳ ἀστ. τιμήματι, οὗτινος προσταται ὁ κ. Χωματζίκης, διότις ἐπελήφθη και τῶν ἀνακρίσεων.

Αἱ ὑποψίαι ἐπιβαρύνουσι δύο ἄλλους ζωεμπόρους συντάριους. Ο εἰς ἐξ αὐτῶν, διόματι Μπουρδούζαλης συνελήφθη και ἀνεκριθῇ ὑπὸ τοῦ κ. ὑπαστυνόμου ὁ ἑτερος, Χρῆστος Κατεριναῖος δὲν εἶγεν ἀκόμη εὑρεθῆ.

Εὑρέθη πλησίον τοῦ πτώματος και τὸ μαχαίρι, διὰ τοῦ ὅποιον ἐφονεύθη, ὅπερ ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνήκον εἰς τὸ χάνι τοῦ Μπατάλα, ἐν ᾧ διέμενον οἱ δύο ἀνωτέρω ζωέμποροι.

Κατὰ τὰς μαρτυρίας γινωσκόντων, ὁ φονευθεὶς ἔφερε μαζῆ του και 300 λίρας, ὅστε εἶναι βεβαιότατον ὅτι ἐγένετο θῦμα τῶν χρημάτων του, και ὅτι ἐπίτηδες ἀφέθησαν ἐπάνω του αἱ τέσσαρες λίραι, μήπως ἐξαπατηθῇ ἡ ἀρχὴ ὡς πρὸς τὸ ἐλαττόνιον τοῦ ἔγκληματος.

Πιστεύουμεν ὅτι ἡ δραστηριότης τοῦ κ. Χωματζίκου θέλει διεικολύνει οὐδεὶς σικαράν τὴν ἐνέργειαν τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, ἡ ὁποία ὑπερίλει ἐν πάσῃ ἐπιμελείᾳ και ἐπιδεξιότητι νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὸ βαρύ τοῦ ἔγκληματος.

ΤΑ EN KRITHI

(ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Χανέα, 26 Ιουνίου

Ἔτοι ἡ πρώτη πρωΐτη τῆς εἰς το χωρίον ἀφίξεως; μου ἡ τῆς παρελθούσης Τεττού. Ο Γαλατᾶς (εἴτε: ὀνομάζεται τὸ χωρίον μετ' αὐτῷ) ἀρχαιοτελεῖ και τερπνότερει γνωστοῖς μου συνδέονται εἰς εκρηκτικὸν τόσον μεγάλον, ὅπτε δύναται νὰ ὀνομασθῇ κυρόπολης. Κειμένη ἐπὶ λόφου εἰς ἀπόστησιν μιᾶς ὥρας πρὸς Δ. τῶν Χανίων, και ικεῖται ὑπὸ 100 περίπου οἰκογενειῶν ἀπολειτικῶν χριστιανικῶν ἀλλοτε ἢτο εἰς τὴν κιτρικὴν Νοτιονηπανίων, σύμερον δύοις εἰς μόνον σωζεται, ζων ἀφάντης και γεννό· ληπτος εἰς τινὰ τοῦ χωρίου γωνίαν. Κτίτερο εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως κε μνον, εἶναι ἐκ τῶν πρώτων ἀτεινένθετων ἔγκληματων τα παναχαττικά κινήματα οἱ κάτοικοι του πρώτου σπεύδουσι νὰ ἐγκαταίσπωται τὰς οἰκίας των και προσλαμβάνουν τες δια μεθ' ἔκατων δικτυων, φεύγουσιν εἰς τὰ δρεινότερα μερη. Τούτους ἐπικολούθοι σιν οἱ τῶν λιπανῶν πεδινῶν χωρίων, ταχέως δὲ ἡ περὶ τὰ Χανία πεδιάς ἐρημοῦται κατοικων, τὴν θέσιν αὐτῶν καταλαμβάνουσιν οἱ ἐκ τῶν δρενῶν μεριμνούσι τούρκοι, τὰ δὲ δύο στοιχεῖα δικρίνουνται ταχέως εἰς δύο στρατόπεδα. Ο Γαλατᾶς παρήγαγε πάντοτε πολεμιστὰς διακριθέντας ἐπὶ εὐτολμίᾳ

και ἀφοβίᾳ, δὲ ἀρχηγὸς αὐτῶν Ιωάν. Σπυριδάκης, διότις ἦν ἀρχηγὸς και ἀπόστης τῆς πεδινῆς Κυδωνίας, εἶναι τέλειος τύπος γνησίου ἀρχαῖκου στρατιώτου. Βινοεῖται ὅτι αἱ μείζονες καταστροφαὶ πάντοτε κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις βαρύνουσι τοὺς πεδινοὺς οἱ Τούρκοι, εἴτε ἐγγάριοι εἴτε στρατιῶται, οὐδενός ἀμελούσιν δπως δον τὸ δυνατὸν ἐντελέστερον ἐρημώσωσι τὰ πεδινὰ χωρία, τούτου δὲ ἔνεκεν ὁ Γαλατᾶς, καίπερ δυνάμενος νὰ θεωρηθῇ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων χωρίων τῆς Κρήτης, καίτοι οἱ ἐκτεταμένοι ἀμπελῶνες και ἐλεωνές του εἰσὶ πράγματι πλουσιώτατοι, παρουσιάζει σήμερον ὅψιν θιλιεράν. Μέγχ μέρος τῶν οἰκιῶν του εἶναι ἐρείπια, και ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ οὐδεμίνην βλέπεις, ἐφ' ἧς νὰ μὴ φαίνωνται οἱ τύποι τῆς βαρβαρότητος. Η ἑρήμωσις κατέλιπεν ἵχνη, ἀτινα χρόνος μακρὸς θὰ παρέλθῃ ὅπως τελέως ἐξαλειφθῶσι. Μόνον ἐγκάτως οἱ κάτοικοι, ἀναλαβόντες κακίας ἀπὸ τῶν καταστροφῶν, διέ υπέστησαν, ἡρξαντο ἐπισκευάζοντες ἐν μέρος τὰς ἐστίας των, πάντοτε δῆμως μετὰ περισκέψεως, διότι δὲν ἔχουσι πεποίθησιν ἐπὶ τὸ μέλλον...

* *

Ἄλλος ἐξετράπην ἀπὸ τοῦ θέματός μου και ἐπανέρχομαι. Τὴν πρώτην πρωΐν τῆς ἀριεών μου εἰς Γαλατᾶ οἱ κωδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἐνωμὲς μὲ ἀφύπνισαν, προσκαλοῦντες εἰς σύσκεψιν τοὺς κατοίκους. Επρόκειτο νὰ ἀπορασίσωσιν ἀνδρειλὸν νὰ ἔξακολουθήσωσι πληρώνοντες φόρους, ἀφοῦ οἱ φόροι οὓς καταβάλλουσι δὲν μεταβαίνουσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμείον τοῦ κράτους, ἀλλ' εἰς τὰ τουρκικὰ τζαμία. Δὲν ἀπητεῖτο πολλῶν ὠρῶν σκέψις, ταχέως δὲ πάντες εὑρέθησαν σύμφωνοι νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων. Συνεπειὸς τῆς ἀποφάσεως ταύτης προσεκάλεσαν τὸν ἐνοικιαστὴν τῆς δεκάτης νὰ ἀπέχῃ πάσης εἰσπράξεως, τοὺς δὲ ἐν τῷ χωρίῳ σταθμεύοντας χωροφύλακας νὰ μὴ τολμήσωσι νὰ χορηγήσωσιν αὐτῷ χειρα βοηθείας. Οὐδεὶς ἀνέμενε τοσαύτην τὸλμην παρὰ χωρίου κειμένου εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως και ἐκτεθειμένου εἰς τὴν δύναμιν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ἐμβρόντυτος δὲ ἔμεινεν δὲ τοῦ Γενικοῦ Διαιτητοῦ τοποτηρητῆς ὅτε ἔμαθε τὰ γενόμενα. Τὴν ἐπαύριον δὲ ἀρχηγὸς τῆς κρητικῆς χωροφύλακῆς συνταγματάρχης Εμίν βέης μετὰ 40 χωροφύλακων ἐξῆλθεν εἰς τὸ χωρίον και συγκαλέσας τοὺς κατοίκους εἰπεν αὐτοῖς δὲτι ἐστάλη νὰ εἰσπράξῃ τὴν δεκάτην, τοὺς προσεκάλεσε νὰ μὴ ἀντιστώσιν, δῆμως προληφθῇ ἡ ἐπέμβασις τοῦ στρατοῦ.

Οι χωρικοὶ πάντες μιᾶς φωνῇ τῷ ἔδωκαν νὰ ἐννοήσῃ, διτι, μεθ' ὅλον τὸν σεβασμὸν, τὸν ἐποίην αἰσθάνονται και πρὸς τὴν κινέρνησιν και πρὸς τὸ ἀτομόν του δὲν θὰ διυηθῶσι νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἐπιθυμίαν του. — «Περὶ τούτου» εἶπον «ἔλαφη μία ἀπόφασις ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, δὲν μᾶς φέρει δὲ τιμὴν νὰ παραβάμεν ρήμεις τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Ήδη δύορχουσι και ἀλλα χωρία εἰς τὴν θέσιν μας δ.τι ἀπογείνωσιν ἐκεῖνα, θὰ γείνωμεν και ρήμεις μ. περιμένετε δῆμως ρήμεις πρῶτοι νὰ ὑποχωρήσωμεν. Ιάνης η Ενδιξότης σου ἐπιμείνη διά τῆς βίας νὰ εἰσπράξῃ τὴν δεκάτην, ρήμεις παραιτοίμεν ἀπὸ σήμερον τὰς ἐργασίας μας, ἐγκαταλείπομεν τὰ ἀλώνια μας και προτιμῶμεν νὰ ἀφήσωμεν νὰ ἀπολεσθῶσιν οἱ κόποι και τὰ προϊόντα μας παρὰ νὰ πληρώσωμεν τὸν φόρον. «Οσον ἀφορᾶ τὸν στρατὸν. διστις μᾶς ἀπειλεῖτε δὲτι θὰ ἐξέλθῃ, δις ημᾶς εἰναι τὸ αὐτὸ τε εἰτε τάγματα δλόκητρα ἐλθωσιν, εἴτε εἰς μόνος χωροφύλαξ, διότι, εἰς τὰ τελευταῖα, θέτουμεν πῦρ εἰς τὰς θημωνίας και καταστρέφομεν αὐτάς».

«Π γενναῖα και ἀποφασιστικὴ αὕτη ἀπάντησις ἔφερε τὰ ἀ-

ποτελέσματά της. Ο τῆς δεκάτης ἐκμισθωτής ἀνέβαλε τὴν παραίτησίν του, τὰ λοιπὰ βακουφικά χωρία ἐνισχύθησαν ἐν τῇ ἀποφάσει των, ἡ Διοίκησις τὰ ἔχασε, ἀγνοοῦσα τί νὰ πράξῃ καὶ τί νὰ μὴ πράξῃ· ὁ τοῦ Διοικητοῦ τοποτηρητής προσποιεῖται τὸν ἀσθενῆ καὶ δὲν μεταβαίνει εἰς τὸ διοικητήριόν του, προτιμῶν νὰ ἡσυχάζῃ εἰς τὴν ἔξοχικὴν αὐτοῦ ἔπαυλιν. Διαταχθεῖς ὑπὸ τοῦ εἰς περιοδείαν εὑρισκομένου Διοικητοῦ νὰ πέμψῃ στρατὸν εἰς Γαλατᾶ, ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾶ νὰ παραιτηθῇ μᾶλλον παρὰ νὰ γίνεται αἰτία ἐπαναστάσεως ἐν Κρήτη. Περιωρίσθη νὰ διατάξῃ τὸν ἀρχηγὸν τῆς χωροφύλακῆς νὰ παραμείνῃ ἐν Γαλατᾷ καὶ νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς κατοίκους. Ἐν τούτοις οἱ χριστιανοὶ χωροφύλακες ἤρξαντο δυσαναγετοῦντες καὶ δεικνύοντες σημεῖα ἀπειθεῖσας. — «Ημεῖς» λέγουσιν «ἄν αὔριον γείνη ἐπαναστάσις, δὲν θὰ μείνωμεν εἰς τὴν τουρκικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ θὰ εἰμεθα ἐπαναστάται, ὡς πάντοτε· δὲν ἡμ̄ ποροῦμεν λοιπὸν τῷρα νὰ πιέζωμεν τοὺς ὁμοθρήσκους μας καὶ νὰ τοὺς ἀναγκάζωμεν νὰ πληρώνωσι φύρους εἰς τὰ τουρκικὰ Τζαμία, ἐν ᾧ δὲ περιπτώσει διαταχθῶμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν βίαν, θὰ παραιτηθῶμεν πάντες». — «Ηδη πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφύλακῆς χριστιανοὶ, διαταχθέντες νὰ ἔξειθωσιν εἰς Γαλατᾶ, ἥπειθησαν» οἱ κάτοικοι Σελίνου ἐδήλωσαν εἰς τὸν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν λόγχων τῆς χωροφύλακῆς, προσελθόντα νὰ ἔλθῃ εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἐν Γαλατᾷ, ὅτι ἀν τολμήσωσι νὰ μεταβῶσι, θὰ τοὺς ἐμποδίσωσι, θὰ τοὺς ἀφοπλίσωσι καὶ θὰ τοὺς ἀποκρυπτῶσι, χθὲς δὲ οἱ χριστιανοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ λόγχου τούτου ἔλθόντες εἰς Χανία ὑπέβαλον τὴν παραίτησίν των, ἥτις δημοσίευσεν ἐγένετο δεκτή.

Ἐνῷ ταῦτα συμβαίνουσι πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ φρουρίου Χανίων, ἐν Κισσάμῳ οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας συνελθόντες τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην εἰς τὸ χωρίον Δραπανιά ἐλαθον δροίαν ἀπόφρασιν. Ἐν Ἀποκωρώνῳ οἱ κάτοικοι τῶν βακουφικῶν χωρίων, συνέλεξαν ἥδη τοὺς θερινοὺς καρπούς των, χωρὶς λε-

πτὸν νὰ πληρώσωσι. Ἡ ἐπαρχία Σφακίων, οὐδεμίαν δεικνύει διάθεσιν νὰ πληρώνῃ πλέον τὸν ἐκ 45,000 γρ. ἐτήσιον φόρον της, ἥμα ἐμαθεν ὅτι οὗτος δὲν μένει εἰς τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μεταβαίνει εἰς τὴν Μέσσην καὶ τὴν Μεδινᾶν. Μάτην ὁ Γεν. Διοικητής περιέρχεται τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας ἀπὸ τῆς παρελθοῦσας ἑδρομάδος προσπαθῶν διὰ τῆς ἀτομικῆς του βαρύτητος νὰ πείσῃ τοὺς κατοίκους νὰ πληρώσωσι τοὺς φόρους. Βαρύτητα διὰ τὸν Κρῆτα ἔχει ἡ συναίσθησις τοῦ δικαίου του. Καὶ αἱ παρακλήσεις του καὶ αἱ ἀπειλαὶ του εὐρίσκουσι πανταχοῦ τὴν δέουσαν ἐκτίμησιν.

Λῦρα ἐπαναστατικὴ ἐπιπλέει ἀπανταχοῦ τῆς Κρήτης σήμερον· ἀπὸ πολλοῦ χρόνου δὲν ἔξεδηλωθη μείζων ἡμοφωνία, μεγαλειτέρα προθυμία πρὸς ἔξεγερσιν καθ' ἐκάστην τὰ μη βακουφικά χωρία πέμπουσι μηνυτὰς ἐξορκίζοντα τοὺς τῶν βακουφικῶν κατοίκους νὰ ἐπιμείνωσιν ἀνθιστάμενα καὶ νὰ μὴ διστάσωσιν ἐν ἀνάγκῃ νὰ ζητήσωσι τὴν συνδρομήν των. Μέχρι τοῦδε ἀκόμη τουάτη δὲν παρουσιάσθη δὲν εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι δὲν θὰ παρουσιασθῇ καὶ αὔριον, ἀν ἡ Κυθέρωντος θελήσῃ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, θὴν μέχρι τοῦδε φαίνεται διστάζουσα νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν. Μόνον χωρικούς τινας ἐφυλάκισεν ἐπ' ὅλην πρὸς ἐκφοβούμενόν τῶν λοιπῶν, ταχέως ὅμως τοὺς ἀπέλυσεν, ἰδούσαν ὅτι οὐ μόνον δὲν ἐπετύγχανε τοῦ ποθουμένου διὰ τοῦ μέτρου τούτου, ἀλλὰ καὶ μείζονος ἐρεθισμοῦ παραιτίος ἔγινετο. Ἐν ταῖς κεντρικαῖς ἐπαρχίαις, ἐπειράθη νὰ ἔξαγάγῃ καὶ στρατὸν, ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πεδιάδος, ἐσπευσεν ὅμως νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτὸν εἰς τὰ φρούρια, ἰδούσα ὅτι καὶ διὰ τοῦ μέτρου τούτου οὐδὲν ἔφερεν ἀποτέλεσμα.

* *

Διακόπτω ἐνταῦθα τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, ὅπως ἔξηγήσω ὅμιν ὅποιον εἶναι τὸ ζήτημα, ὅπερ σήμερον ἀπασχολεῖ τὴν Κρήτην καὶ κρατεῖ αὐτὴν ἀνάστατον. Εἶναι τοῦτο τοσούτῳ σπουδαῖον, ὥστε, ὡς οἱ χριστιανοὶ βουλευταὶ ἐδή-

90 ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ 90

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. ἰδ. ἀριθ. 512)

Τούτου γενομένου, ὁ πιαστογράφος ἔθεκε τὸ βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων ἐντὸς τοῦ σύρτου, τὸ ἐπαναστατικόν τοῦ χωροφύλακεών του. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τοῦ φυλλον τοῦ λευκοῦ χάρτου, ἐν ὅπερι τοῦτον εἰς τὴν ἴπουμπον καὶ ἔθηκε τοῦ δημοσιεύσης. Διῆθεν ὑπερηφάνως πρὸ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἀλλ' οὐτοὶ παρετόρησαν ὅτι ἦτο πολὺ ὡρίζοτο.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς εἰς Παρισίους ἐπανάδου του ὁ Πέδρο λαζών ἀνάγκην τεσταράκιοντα γιλιαδίων φράγκων ἐσκέψθη νὰ ζητήσῃ αὐτάς ἀπὸ τὴν προεξοφλητικὴν Τράπεζαν. Λαζών τὸ βιβλίον, ἵνα συμπληρώσῃ τὸ παρουσιασθησόμενον ἐνταλμα.

— Ιδέ ! εἶπε μετ' ἐκπλήξεως.

Τὸ ἐνταλμα δὲν περιέχει τὴν ἡμερομηνίαν, ἢν· ἐνεθυμεῖτο ὅτι εἶχε θέσει, περιπλέον οὐδὲν ὑπῆρχε γεγραμμένον εἰς

τὴν προηγουμένην ἀκραν, τοῦθι ὅπερ ἀντέκειτο εἰς τὰς ἔξεις αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν τάξιν.

— Αὐτὸς εἶναι παράδοξον !

Δαζών ἐν σημειωματάριον, ἐφ' οὐ ἐνέγραφε πάντα τὰ ποσά, τὰ δόποια ἀπέσυρεν ἐκ τῶν τραπεζικῶν οἰκων, ὅπου εἶγε κατατεθειμένα χρήματα, ἡδυνήθη νὰ βεβαίωθῇ εὐκόλως ὅτι ἐνταλμά τι, τοῦ δόποιου δὲν εἶχε κάρει χρῆσιν, ἐλειπεν ὅπο τὸ βιβλίον του τῆς Προεξοφλητικῆς Τράπεζης. Τι ἔγεινεν;

— Άλλος τις ἀντὶ τοῦ Πέδρο Καστόρια θὰ ἐλεγεν ἀμέσως Κλέπτης εἰπῆλθεν ἐν τῷ εἰκὼν μου, ἀλλὰ αὐτὸς οὐδὲν εἶπε. Σεφθεὶς ὅληρον πριστεκάλεσε τὸν θαλαμηπόλον του.

— Τίνες; ἐκ τῶν φίλων μου ἡλύον εἰς ἐπίσκεψιν μου; ἡρώτασεν.

— Ή, πρώτοις ὁ κ. Βαρόνος Δεσμαῖς, τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀναγράψεως σας.

— Ο καλλίτερος μου φίλος μοὶ ἔχρεώστει μίαν ἐπίσκεψιν.

— Βιτενογωρήθη πολὺ μὴ εὔρων τὸν κύριον.

— Εἰχον λησμονήσει· νὰ τον εἰδοποιήσω ὅτι ἔμελλον ν' ἀπουσιάσω ἐπὶ τινας ἡμέρας.

— Ο ὑπηρέτης ἡρθμησεν ἀκόμη πολλὰ πρόσωπα.

— Καὶ ὅλοι ἀνεγάρησαν στενογωρημένοι ὡς ὁ φίλος μου Δεσμαῖς;

— Μάλιστα, κύριε.

λωσαν τοῖς Εύρωπαιοῖς προξένοις, οἱ Κρήτες δὲν θὰ ὀπισθοδρομήσωσιν οὐδὲ πρὸ τῶν μόχθων καὶ τῶν καταστροφῶν μιᾶς ἐπαναστάσεως χάριν αὐτοῦ καὶ μόνου. Έάν ημην ιερολογιώτατος μοναρχῆς ἢ σορτᾶς, θὰ σᾶς ἔλεγον ὅτι τὴν δεῖνα ἐποχὴν, ἐνεφανίσθη καθ' ὑπονομονον εἰς τὸν δεῖνα παδισάρ' ὁ δεῖνα πιστὸς τοῦ προφήτου ὀπαδὸς καὶ τὸν διέταξε νὰ ἀφιερώσῃ εἰς τὸ δεῖνα τζαμίον τοὺς φόρους τοὺς δποίους πληρώνουσι τὰ χωρία, τὰ ὄποια σήμερον λέγονται βακουφικά. Άλλα τὰς ιστορίας ταῦτας δὲν ἐφόρνισα νὰ τὰς σπουδάσω, καὶ σήμερον δὲν γνωρίζω παρὰ τοῦτο μόνον, δπερ εἶναι καὶ τὸ οὔσιωδες, ὅτι ὑπὲρ τὸ 1,000,000 γρ. ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ κρητικοῦ λαοῦ πληρωνομένων φόρων, διὰ λαθροχειρίας, ἀντὶ νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸ δημόσιον τῆς Κρήτης ταμεῖον, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τοῦ 1878 ἐχωρίσθη ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, περιέρχεται εἰς τὸ μουσουλμανικὸν τζαμίον χρησιμεύον πρὸς διατροφὴν χοτζάδων τινῶν καὶ μουζενιδῶν καὶ ἄλλων κηρήνων, οὐδὲν ἄλλο ἔχοντων ἔργον ἢ τὸ κηρύττειν μίσος θανάσιμον κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Δὲν εἶναι δῆμος τοῦτο μόνον διὰ τῶν ἐν λόγῳ χρημάτων οἱ δθωμανοὶ πατριῶται μας ἐνεργοῦσι καθ' ἥμῶν ἐν Κρήτη πόλεμον φοβερώτατον τοκίουσι ταῦτα, ἔξαγορχουσι βαθμηδὸν τὰς ἴδιοκτησίας τῶν χριστιανῶν κτηματιῶν καὶ παντὶ τρόπῳ συντρέχουσι τοὺς δύοθρήσκους των, γίνεται δὲ ὑπολογισμὸς ὅτι, μετὰ 12 ἔτη, ἐὰν ἔως τότε ἔχομεν τὴν κακὴν τύχην νὰ διατελῶμεν ἀκόμη ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν, θὰ ἔχωσι κεφάλαιον ἀποθεματικὸν 70,000,000 γρ. Καὶ φαντασθῆτε τὶ πόλεμον δύνανται νὰ μᾶς κάμωσι μὲ ταῦτα, αὐτοὶ οἵτινες οὐδὲν ἄλλο σκέπτονται ἢ νὰ μᾶς ἔξοντάσωσι. Η ὑφισταμένη ἀνιστῆται, ἡ προσγενομένη τοῖς χριστιανοῖς ἀδικία, ἡ ζημία, ἡ ἀπειλούμενη καταστροφὴ ἣν τηλικαύτη, ὥστε ἡ Συνέλευσις, ἀφοῦ μάτην ἐπὶ 4 ἔτη ἐζήτησε θεραπείαν, ἡναγκάσθη νὰ προβῇ εἰς μέτρον δραστηριώτερον καὶ νὰ κηρύξῃ τοὺς κατοίκους τῶν βακουφικῶν χωρίων ἀπηλλαγμένους τῆς ὑπο-

χρεώσεως τοῦ πληρώνειν φόρον μὴ χρησιμοποιούμενον ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς πολιτείας· τὸ ζήτημα εἶναι τοσοῦτον συγκεκριμένον, τοσοῦτον αἰσθητὸν, τοσοῦτον εὔληπτον καὶ πρὸ πάντων τοσοῦτον ζωτικὸν, ὥστε ἡ φωνὴ τῆς Συνελεύσεως, ἡτὶς ἄλλως ἀείποτε ἐνταῦθα εἶναι σεβαστὴ, ἥκουσθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ἐγένετο δεκτὴ μετὰ προθυμίας καὶ γενικὴ ἐλήφθη ἀπόφασις νὰ μὴ πληρωθῇ τοῦ λοιποῦ βακουφικὴ δεκάτη, ἐφ' ὅσον ἡ κυβέρνησις ἐπιμένει θεωροῦτα αὐτὴν τοιαύτην.

"Εχετε καὶ διμεις βακουφικὸν ζήτημα ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις καὶ καθ' ἀ μανθάνω αἱ ἐπὶ τούτου διαπραγματεύσεις τῆς ἐλληνοτουρκικῆς ἐπιτροπῆς κινδυνεύουσι νὰ ναυαγήσωσι ἔνεκα τῶν ὑπερόγκων τῆς Πύλης ἀξιώσεων. Καὶ δῆμος αἱ ἀξιώσεις αὗται εἰσὶ κάπως εὔλογοι· ἐκεὶ ὑπάρχουσι κτήματα ἀφιερωμένα, ἐφ' ὃν τὰ τζαμία ἔχουσιν ἐν φιλόν δικαίωμα κυριότητος, ἐνῷ παρ' ἥμιν δὲν πρόκειται περὶ τοιούτων κτημάτων, πρόκειται περὶ φόρων ἀφιερωμένων εἰς τζαμία! Αλλ' ὑπάρχει ἀτοπώτερον, ἀλογώτερον, ἀδικώτερον τούτου; ὑπάρχει ἀνοητότερον τοῦ νὰ πληρώνῃ τις, καὶ χριστιανὸς μάλιστα, εἰς τζαμία φόρον, δην μόνον εἰς τὴν πολιτείαν ὑποχρεούται νὰ καταβάλῃ; Καὶ ὁ φόρος οὗτος δὲν μεταβαίνει οὐδὲ εἰς τὸ ἐν Κ) πόλει ἐβάκαμοι, ἐνθα ἀπασχι αἱ βακουφικαὶ πρόσοδοι· ἀπομένει ἐν Κρήτῃ καὶ χρησιμεύει ἀποκλειστικῶς καὶ ἔξαιρετικῶς πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἐγχωρίου μουσουλμανικοῦ στοιχείου ἐν τῷ κατὰ τοῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνι του. Εἶναι, βλέπετε, μέτρον σατανικὸν, ληφθὲν ἐσκευμένως, ὑπελογίσθησαν ἀπασχαι αὐτοῦ αἱ ἀπώτεραι συνέπειαι, μετ' ἐπιμονῆς δὲ οἱ Τούρκοι ἐπιδιώκουσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, σωστικὰ ἐν τουτοῦ προσδοκῶντες ἀποτελέσματα. Υπὸ τοῦ ἐνστίκου δθεν τῆς αὐτοσυντηρησίας ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς "Ελληνας Κρήτας η στάσις ἦν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἀπεφάσισαν νὰ τηρήσωσι. Μετὰ πείσματος ἐπελήφθησαν ἀμφότερα τὰ μέρη τοῦ ζητήματος, ἐκατέρωθεν δὲ δεικνύεται ἀπόφασις πρὸς ἐμμονήν. "Αγνωστον ποια ἔσται ἡ ἔκβασις τῆς διαφορᾶς, δὲν εἶναι ὅ-

— Δὲν ἐδέχθητε, ὑποθέτω, τοὺς κυρίους τούτους ἐν τῷ ἀντιθελάχω, ἀλλ' ἐν τῇ αἰθούσῃ.

— Έν τῇ αἰθούσῃ κύριε, δπως εἰχετε διατάξει.

— Προσνέγκατε εἰς αὐτοὺς ἀναψυκτικὸν, ἐν τῶν ἔξαιρέτων βραζιλιανῶν σιγάρων;

— Δὲν είχον τὴν ἀδειαν νὰ πράξω τοῦτο.

— Γνωμίζετε, κύριε Λουκᾶ, δτοὶ οἱ φίλοι πρέπει πάντοτε νὰ εὐδίσκωσιν εἰς τὸν οἰκόν μου ἐγκάρδιον καὶ μεγάλην φιλοξενίαν. Λοιπὸν οὐδεὶς τῶν ἔγαθων φίλων μου, οὓς ἡριμάτιστε, δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἵνα καπνίσῃ ἐν σιγάρον καὶ ἀναπαυθῇ ὀλίγον;

— Μόνος ὁ κ. βαρόνος εἰσῆλθεν ἵνα γράψῃ δύο ἢ τρεῖς κατεπειγούσας ἐπιστολάς.

— Α! εἶπεν δέ Πέδρο.

— Ο φίλος μου Δεσιμάκης ἔχει παρ' ἐμοὶ τᾶσαν ἐλευθερίαν, εἶπεν· ήθελον δὲ δύσαρεστηθῇ ἐὰν δὲν τῷ ἐπετρέπετε νὰ γράψῃ τὰς κατεπειγούσας ἐπιστολάς του εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Δύνασθε ν' ἀποσυρθῆτε, κ. Λουκᾶ, σᾶς εὐχαριστῶ.

Ο Πέδρο Κάστορα μείνας μόνος ἐμειδίασεν ἐκ νέου.

— Γνώπτευον τοῦτο, εἶπεν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συκινήσεως.

— Επειτα κινῶν τὴν κεφαλὴν προσέθεσεν.

— Ο βαρόνος Δεσιμάκης θὰ ἔχῃ κακὸν τέλος.

— Ετοιμάσας τὸ ἔνταλμα τῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων έθεσεν αὐτὸν ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακείου του.

Μετὰ μεσημερίαν μεταβάς εἰς τὴν Προεξοφλητικὴν Τράπεζαν ἐνεχείρεις τὸ ἔνταλμα εἰς ὑπηρέτην τοῦ γραφείου, οὗτος δὲ εἰς τινα ὑπάλληλον. Μετὰ μίαν στιγμὴν, παράθυρόν τι κιγκλιδωτὸν κεκλεισμένον ἡνεῳχθη, ὁ δὲ Πέδρο ἤκουσεν ὅτι προσεκαλεῖτο διὰ τοῦ ὄντος του καὶ ἐπλησίασεν.

— Οὐχὶ σήμερον μετά τινας ἡμέρας θὰ ἔλθω, οὐχὶ διὰ νὰ λάθω, ἀλλὰ διὰ νὰ ποιήσω νέαν καταβολήν. Συγγνώμην, κύριε, ἔξηκολούθησε, μὴ ἀφίων τὸν καιρὸν εἰς τὸν ὑπάλληλον νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον, ἐπειδύμουν νὰ σᾶς ζητήσω μίαν πληροφορίαν.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σας, κύριε.

— Εἰσθε δὲ κύριος Πέδρο Κάστορα; ήρώτησαν αὐτόν.

— Νάλιστα κύριε.

— Δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὸ ποσὸν, τὸ ὁποῖον ζητεῖτε ἀφ' ἥμῶν.

— Α! Διατί;

— Διότι δὲν ἔχετε πλέον ἢ εἴκοσι χιλιάδας φράγκων εἰς τὴν πιστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ σας.

— Α! ἀληθῶς... δὲν ἔγνωριζα, ἐψιθύρισεν δὲ νεανίας ἐκπληκτός.

— Ιδοὺ τὸ ἔνταλμά σας, κύριε· εὐαρεστήθητε νὰ παρουσίαστε ἡμῖν ἔτερον εἴκοσι χιλιάδων φράγκων.

— Τὸ τελευταῖον παρουσιασθὲν ὑμῖν ἔνταλμα εἶναι ἔκατὸν χιλιάδων φράγκων;

μως δύσκολον καὶ νὰ τὴν προϊδῃ ὁ γινώσκων τὸν χαρακτῆρα τοῦ κρητικοῦ λαοῦ. Ὑπὸ τὰς ἐπικρατούτας διαθέσεις εἰς πυροβολισμὸς ἔρκει σήμερον νὰ ἀναφλέξῃ τὴν Κρήτην ὄλοκληρον.

Κύδων

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟΝ

(ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ!)

Σάρα, 29 Ιουρίου.

Ο Δημ. Βαφιαδάκης κατάγεται ἀπὸ εὐτελεστάτην οἰκογένειαν. Η θέσις του ἐδημιουργήθη ἀπὸ αὐτόν. Εἶναι ἔργον τῶν χειρῶν του. Ήτο κατά τινας μάγειρος, ἐλθὼν ἐκ Χίου. Κατά τινας κηπουρός. Ἐγένετο κατόπιν τσολατζῆς, ὡς τότε ἐλέγοντο οἱ μικρέμποροι.

Ἐπλούτισε διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ λαθρεμπορίου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ ληστεία τοῦ δημοσίου πλούτου, ἣν σήμερον δικάζουσι τὰ πλημμελειοδικεῖα, ἔθεωρεῖτο ἴκανότης ἐμπορική. Ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν τοιούτων μέσων, δὲν ἐδημιουργήσε τὴν τύχην του διὰ μιᾶς. Ἀπόδειξις ὅτι ἥρατο πτωχῆς κόρης, ἣν οἱ συγγενεῖς τῆς δὲν τῷ ἐνεπιστεύοντα καὶ τὸν ἐδίωξαν διὰ τοῦ ξύλου. Ἐνυμφεύθη κατόπιν τὴν πλουσίαν χήραν, ἥδη σύζυγόν του, ητις τῷ προσεκόμισε μέγα μέρος τῆς περιουσίας του.

Ἐκορόσθη πλούτου. "Ιδεῖ νὰ κορεσθῇ καὶ δόξῃ. Ἐπεθύμησε τὴν Δημαρχίαν, καὶ τὴν ἀπέκτησεν, ἢ μᾶλλον τὴν ἐκκρίεσε. Διότι ὅτι ὁ Βαφιαδάκης ἐπιθυμήση, τὸ ἀποκτᾷ. Ὑπεσκέλισε τὸν προκάτοχόν του Δημ. Παπαδάκην, θύμα καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἰκου του γενομένου τοῦ Δημαρχικοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς ἀποτυχίας του, διότι δὲν ἐπέζησεν αὐτῆς, οὔτε ἡ σύζυγός του, ὑπεσκέλισε λέγω ἐκείνον πρὸς ὅν τόσα ἡ πόλις ὅρεῖται, λαβῶν ὡς σύμμαχον μίαν ἔθνότητα.

—Δὲν ἡζεύρω, νὰ ἴδω.

Ο ὑπάλληλος ἀπομακρυνθεὶς ἐπανῆλθε μετὰ μίαν στιγμήν. —Μάλιστα, κύριε, εἴπεν, ἔκατὸν χιλιάδας φράγκων ἀπεσύρατε τὴν 25 παρελθόντος ματου.

Ο Πέδρο ἐμειδίασεν ἐπιχαρίτως.

—Μίαν λέξιν ἀκόμη, κύριε, τὰ παρουσιασθέντα ὑμῖν ἐντάλματα διατηροῦνται;

—Βεβαίως, κύριε, καὶ μετ' ἐπιμελείας.

—Εὐχαριστῶ.

Τὸ κιγκλιδωτὸν παράθυρον ἐκλείσθη.

—Βεβαίως, εἴπεν ὁ Πέδρο, ἀναβαίνων ἐπὶ τῆς ἀμάξης του, ὃ ἀγαπητὸς οὗτος βαρόνος εἶναι ὀλίγον πολὺ ἀμέρμυνος ἀπέναντι μου. Πρέπει τούντευθεν νὰ κρατῶ τὰς χεῖρας ἐντὸς τῶν θυλακίων μου.

—Εἰς τὰ Ἡλύσια Πεδία, εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου βαρόνου Δεσμαΐζ· εἴπεν εἰς τὸν ἡγείογον.

B'.

ΠΕΔΡΟ ΚΑΣΤΟΡΑ

Ο βαρόνος εὐρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ του. Βλέπων τὸν βραζίλιανὸν ὥχριστεν. Ἀλλ᾽ ὁ Πέδρο, πάντοτε ὁ αὐτὸς, ἐπληγιασθεὶς μειδιῶν καὶ ἔτειγεν αὐτῷ τὴν ἀνοικτὴν χεῖρά του.

—Δὲν ἡζεύρει τίποτε διελογίσθη ὁ βαρόνος, σφίγγων πε-

Ἐπολέμουν ἀείποτε ἐν Σύρῳ οἱ Χιώτες, μὲ τοὺς Μωραΐτας. Επρώγοντο. Ο Βαφιαδάκης ἐξεμεταλλεύθη τὴν διχόνοιαν ταῦτην, ἐξεμεταλλεύθη καὶ τὴν περιουσιαν του, καὶ ἀνεδεῖχθη Δημαρχός.

Τί δῆμος κατώρθωσεν δὲς τοιοῦτος ἐπὶ 13 δλα ἔτη; Ποιὸν τὸ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ πρόσδον τοῦ Δήμου ἀποβλέπον καὶ παρ' αὐτοῦ γενόμενον; Οὐδαμοῦ τοιοῦτο τι φαίνεται. Διατί δὲν φάνεται; Δὲν θέλει ὁ Βαφιαδάκης νὰ καλλωπίσῃ τὸν Δήμον; Τούναντίλον θέλει. Τούναντίλον ἐπιθυμεῖ ἡ Σύρος γ' ἀκμάζῃ πάντοτε. Πλὴν δὲν τῷ μένει ὁ καιρός, οὐδὲ ἔχει τὸν ἀρκοῦντα νοῦν νὰ σκεφθῇ περὶ τούτου, οἱ δὲ προσπελάζοντες αὐτὸν Ραμπαγάδες, εἰσὶν ίκανοι μόνον νὰ θέτωσι φωτιὰν εἰς τὸν καρυτιέρον του. Ἄλλος ὁ Βαφιαδάκης ἀρέσκεται εἰς αὐτοὺς, ἀρέσκεται εἰς τὴν κολακείαν. Αὐτός ὁ τετραπέρατος, ὡς ἐμπορος, δὲν βλέπει πέραν τῆς ρινός του, ὡς ἔτομον. Οὐδὲ μέχρι τῆς ρινός του δὲ βλέπει ὡς ἄρχων τόπου.

Διὰ τοῦτο πολλοὶ, πλεῖστοι σημαίνοντες ἐν τῷ τόπῳ, φίλοι του, ἀγαπῶντες αὐτὸν, τῷ εἰπον: «Ἀληξῆ. Γιόδειξον σὺ τὸν δην κρίνεις ίκανόν. Κατάθεσον τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποχώρησον». «Οχι! εἶπε. Θέλω νὰ ήμαι Δημαρχός». Ἐν τούτοις τῆς θελήσεως του ταῦτης τὰ ἔξοδα εἶναι ὑπέρογκα, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τὰ μετριάσῃ. Εἶναι ὁ κίνδυνος, δην ἡ Σύρος διατρέχει νὰ ἐκπέσῃ τῆς δόξης της. Τὴν δὲ τοιαύτην πτώσιν της παρασκευάζει ὁ Βαφιαδάκης, διότι οὐδέποτε ἐσκέφθη ποιὸν τὸ εἰς τὴν πρόσδον αὐτῆς συντελοῦν. Ἐάν κρίνωμεν ἐκ τῆς δημοκροπίας χάριν συλληφθείσης ίδεας τῆς ἐν τῇ Πλατείᾳ ίδρυσεως τῶν δημοτικῶν καταστημάτων, ἀτινα κατέστρεψαν τὸν ὀραιότερον τῆς νήσου περίπατον, θέλομεν συμπεράνει διότι ὁ Βαφιαδάκης οὐδαμῶς δύναται νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς τοῦ τόπου πρόσδον. Πρέπει δὲ νὰ εὐχώμεθα, δπως μὴ σκέπτηται, δην σκέπτηται, νὰ μὴν ἐπιχειρή νεωτερισμοὺς, διότι ἀν ἐπιχειρήσῃ καὶ ἔτερον, ὡς τῶν δη-

ριπαθῶς τὴν χεῖρα τοῦ Πέδρο· δὲν παρετήρησε τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἐντάλματος, εἶναι τοσοῦτον πλούσιος!

Καὶ ἀναθαρρίσας ὑπεδέχθη ἐνθύμως τὸν ἀγαπητὸν του Κάστορα.

—Πότε ἐπανήλθετε Πέδρο;

—Χθὲς τὴν ἐσπέραν. Καὶ ίδού σᾶς κάμνω τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου.

—Εἰσθε πολὺ ὑποχρεωτικός.

—Ἐσπευσα νὰ σᾶς ἀποδώσω ἐκείνην, τὴν δποίαν μοῦ ἐκάματε κατὰ τὴν ἀποσίσιαν μου.

Ο βαρόνος δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ φρικίασίν τινα. Ἐριψε ταχὺ βλέμματα ἐπὶ τοῦ Πέδρο καὶ ίδων ὅτι ἡ φυσιγνωμία καὶ ἡ στάσις τοῦ νεανίου δὲν ἐδείκνυον πρόθεσίν τινα κρυπτήν.

—Ἄγαπτέ μου, ὑπέλαθεν, ἡμην τὴν ἡμέραν ἐκείνην μανιώδης ἐναντίον σου.

—Διατί;

— Διότι ἀνεχωρήσατε, χωρὶς νὰ μὲ εἰδοποιήσητε. ΤΑ! ναι, ἀς ίδωμεν τί μαγιγα σᾶς ἐκέντησε;

— Μία ίδεα!

— “Ειστω. Ἀλλὰ δὲν χάνεται τις διὰ τίποτε. Ποῦ ὑπήγατε;

Περίεργον! Ηθέλησα νὰ κάμω ἐκδρομήν τινα διὰ τῆς Γαλλίας.

— Διὰ νὰ ίδης τι;

('Ακολουθεῖτ)